

Средно училище
"Любен Каравелов"

гр. Копривщица
Бул. Х.Н.Палавеев 77
моб. тел.: 0893615057
info@sulikaravelov.com
www.sulikaravelov.com

ПРАВИЛНИК

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ

УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И

ТРУД

В СУ „ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ“

ГР. КОПРИВЩИЦА

ГЛАВА ПЪРВА

Раздел I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд в Средно училище „Любен Каравелов”, гр. Копривщица

Чл.2. Правилникът има за цел да конкретизира основните изисквания, които трябва да се спазват при провеждане на обучението, възпитанието и труд, предотвратяване на евентуални трудови злополуки и заболявания на учениците, получени в резултат от учебния процес или при провеждане на екскурзии, летни и зимни лагери, зелени училища и други.

Раздел II ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА И УЧЕНИЦИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ ЗА ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И ТРУД

Чл.3. (1) Директорът е длъжен да осигури безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета, съгласно Закон за здравословни и безопасни условия на труд (*Обн. в ДВ , бр. 124 от 23.12.1997г.*), Наредба №3/14.05.1996 г. за инструктаж на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана, Инструкцията от 05.07.1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета, Указание от 17.01.1997г. на МОН по прилагането на Инструкцията за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета. Наредба № РД- 07-2 от 16 декември 2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. В сила от 01.01.2010 г. Издадена от Министерството на труда и социалната политика (*Обн. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2009г., попр. ДВ. бр.4 от 15 Януари 2010г., изм. ДВ. бр.25 от 30 Март 2010г.*):

1. подходящи стаи за кабинети;
2. прилагането на изискванията за безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана на класните стаи;
3. необходимото противопожарно оборудване, както и изправността на наличните противопожарни съоръжения;
4. изправността и надеждността на пътищата за евакуация, правилната експлоатация на отоплителната и на електрическата инсталация;
5. запознаване на учениците, педагогическия и непедагогическия персонал, на родителите с правилата за осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд;
6. регистрирането, отчитането и анализирането на злополуките и на професионалните заболявания по установения ред;
7. контрол по спазването на изискванията на безопасни условия на обучение, възпитание и труд и да отговаря за тяхното изпълнение, както и за изпълнението на инструктажа по безопасност.

(2) В края на учебната година Директорът докладва на ПС и анализира безопасността на обучение, възпитание и труд през годината.

Чл. 4. Учителите са длъжни да:

1. Носят отговорност за опазване на живота и здравето на учениците по време на учебни занятия и при други учебни форми и дейности, организирани от училището.

2. Следят за здравословното състояние на учениците и контролират спазването на здравно-хигиенните норми и изисквания по време на учебния процес.
3. Контролират спазването на правилата за експлоатация и охрана на труда при работа с материали и съоръжения в среди, които могат да бъдат потенциална заплаха за здравето и живота на учениците.
4. Класните ръководители в началото на учебната година извършват начален инструктаж за здравословни и безопасни условия на обучение, възпитание и труд (срещу подпис). Преди коледната, пролетната ваканция и в края на учебната година извършват периодичен инструктаж. Начален и периодичен инструктаж се извършва и от учителите по физика, химия, физ. възпитание, труд и техника, информатика и информационни технологии. Инструкцията за безопасните условия на възпитание, обучение и труд да бъде закачена в съответния кабинет. Новопостъпили ученици да се инструктират в първия им учебен ден.
5. Класните ръководители запознават учениците си с евакуационния план на училището и с правилата за поведение при бедствия и аварии (пожар, земетресение, радиационна опасност, наводнение, бомбен тероризъм или заплаха).
6. В началото на учебната година за всеки ученик от 1. клас се определя съвместно с родителите му най-краткия и безопасен път от дома до училище и обратно и се закупуват светлоотразителни елементи. На учениците от 2. и 3. клас отново се припомнят безопасните маршрути за тяхното движение.
7. С учениците от 1. до 8. клас учителите ежедневно да напомнят за безопасно поведение на улицата при връщане в къщи. След завършване на учебните занятия учителите да извеждат учениците до улицата и да ги изчакат да се разотидат.
8. Да наблюдават системно работата на учениците и в случай на нарушаване на правилата на безопасност да вземат незабавни мерки.
9. Да използват всички електроразпределителни устройства съобразно изискванията на безопасността и хигиената на труда. Забранява се използването на неизправни ел. уреди. Във всички случаи при откриване на повреди в ел. оборудването, измервателни уреди, появяване на специфична миризма, дим, нагряване на проводници и т.н. е необходимо да се изключи напрежението.
10. Да не се извършват самоволно ремонтни работи на ел. инсталацията (ключове, контакти, осветителни тела)
11. Спазват правилата за безопасност на движението в района на училището и се грижат за безопасността си в училище – при работа с киселини, основи, с високо напрежение, с компютри и др. Да не оставят без наблюдение включени в ел. мрежа уреди (компютри, касетофони, телевизори и др.)
12. Всички учители, служители, непедagogически персонал, работещите в училището са длъжни да предотвратяват случаи на насилие при необходимост.
13. Учителите по физика и химия носят отговорност за съблюдаване правилата на техниката на безопасност при провеждане на демонстрации и лабораторни работи.
14. Преди изпълнение на лабораторни работи и лабораторен практикум учителите по физика, химия са длъжни да посочат конкретните изисквания, свързани със спецификата на упражнението, предупреждават за възможни нещастни случаи.
15. Ръководителите на екскурзии са отговорни за съблюдаване правилата на техниката на безопасност за опазване живота на учениците.
16. Преди всяка екскурзия учениците се запознават с маршрута, обектите, които ще бъдат посетени и задължително се инструктират (срещу подпис) относно мерките за безопасност, които трябва да се съблюдават.

Чл.5. Забранява се увеличаването на продължителността на учебния час и съкращаването на междучасията от учителите, което води до преумора на учениците, намаляване на вниманието им и до увеличаване на опасността от злополуки.

Чл. 6. Учениците са длъжни :

1. Да изслушват внимателно инструктажа и да участват във всички форми на обучението по безопасност и хигиена на труд, обучение и възпитание, които се провеждат от учителите.
2. Да се разписват за инструктажа, с което удостоверяват, че са им известни правилата за безопасност и се задължават най-стриктно да ги спазват.
3. Да се включат в занятията по защита от бедствия, катастрофи и аварии, противопожарна защита , първа помощ и безопасност на движението, които ще се проведат по график.
4. При придвижване от дома към училище всеки ученик се задължава стриктно да спазва правилата за движение по пътищата.
5. При пресичане на улиците при изходите на училището всеки ученик е длъжен да се огледа, послуша и ако не идва превозно средство, да премине.
6. Да пресича улицата на определените за целта места (светофари и пешеходни пътеки тип „зебра”)
7. Да се движат по тротоарите.
8. Да бъдат много внимателни и спазват всички правила при каране на велосипед – движение в дясното платно, даване на сигнал при завиване. Велосипедите да са технически изправни и оборудвани със светлоотразителни знаци. Да не се карат велосипеди при намалена видимост и хлъзгава настилка.

Чл. 7 На учениците е строго забранено:

1. Самоволно да извършват поправки на ел. уреди, инструменти, ел. инсталации, контакти, ключове, мебели и др.
2. Внасянето в сградата на училището на запалителни, взривни материали, опасни химикали (кибрит, запалки, бомбички, патрони, пиратки, киселини, основи, живак, фосфор).
3. Сядането на прозорците и парапетите и надвесването над тях.
4. Влизането в кабинети, лаборатории в неучебно време без знанието на преподавателя.
5. Пушенето в сградата на училището и училищния двор.
6. Самоволно включване в отсъствието на учител на ел. уреди, ползването на химически реактиви, запалителни материали, съставянето и включването на ел. вериги.
7. Да играят с остри предмети (игли, пергели, стъкла, триъгълници, ножове, гвоздеи и др.)
8. Внасянето в училище на семки, както и храни, незащитени от ХЕИ, с неясен произход и качество, продавани от случайни търговци.
9. Тичането по коридорите, в класните стаи и кабинетите.
10. Паленето на огньове от отпадни и други материали в двора на училището.
11. Забранява се качването по уредите без присъствието на учител по физкултура, както и игрите в района на шахтата и канала в училищния двор.
12. На учениците I - IV клас се забранява напускането на района на училището преди приключването на последния учебен час.

Учениците нямат право да:

13. Накърняват с поведението си авторитета и достойнството на учители, служители и съучениците си, да прилагат физическо и психическо насилие върху тях.
14. Унижава личното достойнство на съучениците си и упражнява физическо или психическо насилие върху тях, свързано с религиозни, етнически или полови различия.

Чл. 8 При провеждане на екскурзии на учениците се забранява:

- 1/ Навеждането през прозорците на превозните средства, качването и слизането по време на

- движение, хвърлянето на предмети и др.
- 2/ Пушенето, употребата на алкохол и наркотични вещества.
  - 3/ Катеренето по дървета, движението по неосигурени маршрути.
  - 4/ Навеждането през прозорци, тераси, перила на хотели, туристически бази и др.
  - 5/ Къпането във водни басейни, неосигурени със спасители и без разрешението на ръководителя.
  - 6/ Закупуването на храни от улични търговци.
  - 7/ Контактите с непознати лица в отсъствието на ръководителя на групата

Чл. 9 Учениците се задължават стриктно да спазват указанията на ръководителя на екскурзията.

ГЛАВА ВТОРА УСЛОВИЯ, ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНО И ЗДРАВΟΣЛОВНО ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО, ВЪЗПИТАНИЕТО И ТРУДА

Раздел I ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МАШИНИТЕ, СЪОРЪЖЕНИЯТА И РАБОТНИТЕ МЕСТА ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА

Чл.10. Работата с електрическите инсталации и с електрическия ток, трябва да се извършва в съответствия с изискванията на Правилника за устройството на електрическите уреди и Правилника за безопасността на труда при експлоатация на електрическите уреди и съоръжения, като се спазват следните правила :

1. Конструкцията, видът на изпълнението, начинът на монтажа и класата на използваните апарати, уреди кабели, проводници и други електрически съоръжения трябва да отговаря на минималното напрежение на мрежата или на уредбата, на условията на обкръжаващата ги среда (влажна, взривоопасна и др.) и на изискванията на споменатите правилници и стандарти.
2. Използваните в електрическите уредби съоръжения по своите нормирани, гарантирани и изчислителни характеристики трябва да съответстват на работните условия на дадената електрическа уредба.
3. Тоководещите части на електрическите машини и на инсталациите, намиращи се на достъпна височина, трябва да бъдат сигурно изолирани или оградени.
4. За да не се допусне нещастен случай при евентуално нарушение на изолацията, токопроводните части на електрическите консуматори и съоръжения, които нормално не са под напрежение, трябва да бъдат предпазно занулени или електрообезопасени по друг начин, против допирно напрежение.
5. Състоянието на изолацията и сигурността на електрообезопасяването трябва да бъдат проверявани най – малко 2 пъти през годината.
6. Експлоатацията на подвижни електроконсуматори за напрежение над 42 волта, които не са с двойна изолация на корпуса, се допуска само ако се запазват чрез контакти и щепсели тип „шуко“ или са осигурени против допирно напрежение с помощта на автоматично изключващо устройство.
7. Всички електрически табла – главни, разпределителни и пускови, трябва да бъдат изключвани.

Раздел II ХИГИЕННИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ ИЗИСКВАНИЯ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА

Чл. 11 . По време на учебните часове през зимните месеци в класните стаи температурата трябва да бъде не по – малко от 18 градуса.

Чл. 12 През зимните дни е необходимо редовно да се почистват дворот пред училището, за да

не се образуват пързалки.

Чл. 13. Всички стълби в сградата на училището трябва да имат здрави перила.

Чл.14. През междучасията трябва да се осигурява няколкократно обмяна на въздуха в класните стаи.

Чл. 15. Във всички класни стаи трябва да се вземат мерки за максимално използване на естественото осветление.

Чл.16. Осветителните тела, прикрепени към тавана, трябва да са подредени правилно, за да не правят сянка и да има еднаква интензивност на осветяване.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ ОТ ИНФЕКЦИЯ

1. Дезинфекция на повърхностите и проветряване
  - a. Всекидневно двукратно (преди началото и след приключване на смяната) влажно почистване и дезинфекция на всички критични точки, включително дръжки на врати, прозорци, ключове за осветление, бутони на асансьори, парапети, уреди, екрани;
  - b. Увеличаване на хигиенните и дезинфекционните мероприятия при наличие на потвърден случай на COVID-19 - от 4 пъти на ден до дезинфекция на всеки час в зависимост от обектите;
  - c. Почистване и дезинфекциране на тоалетните и санитарните помещения по график. Своевременно осигуряване на течен сапун, дезинфектанти, еднократни салфетки за подсушаване на ръцете или автоматичен сешоар за ръце, тоалетна хартия;
  - d. Дезинфекциране на кабинети, физкултурни салони, лаборатории, работилници, мишки, клавиатури и инструменти през всяко междучасие;
  - e. Дезинфекциране на учителската стая по време на всеки учебен час;
  - f. Проветряване на учебните стаи по време на всяко междучасие и/или по-често в съответствие с метеорологичните условия;
  - g. Дезинфекция и почистване на училищните автобуси преди и след всеки курс.
2. Лична хигиена
  - a. Осигуряване на течаща топла вода и сапун във всяко санитарно помещение;
  - b. Поставяне на дезинфектант за ръце на видно място на входа на училището, в класни стаи, кабинети, лаборатории, работилници и други помещения в сградата на училището;
  - c. Поставяне на видно място на правила за спазване на лична хигиена;
  - d. Организиране на хигиенните и дезинфекционните дейности и правилно подготвяне на дезинфекционните разтвори съвместно с медицинското лице в училището и/или с оказана методична помощ от Регионалната здравна инспекция (РЗИ). С биоцидите, които не са готови за употреба, разтворите се приготвят съгласно издадените от МЗ разрешения.
3. Носене на защитна маска за лице Носенето на защитна маска за лице по време на извънредната епидемична обстановка е задължително. Защитните маски за лице за учениците се осигуряват от тях, респективно от техните родители, а за учителите – от училищата. Училищата осигуряват защитни маски за лице и в случаите, когато учениците нямат такива или не са подходящи за ползване. Препоръчително е защитните маски за лице, които се използват от ученици, педагогически и непедagogически персонал да са поне от 3 слоя. Най-добрата комбинация на материал е:
  - 1) вътрешен слой хидрофилен материал, напр. памук;
  - 2) външен слой от хидрофобен материал, напр. полипропилен, полиестер, който може да ограничи външно проникване на замърсители в носа и устата;
  - 3) среден хидрофобен слой от синтетичен невълнен материал като полипропилен или памучен слой, който да засилва филтрацията или да задържа капчици.

Изключение от изискването за носене на защитна маска за лице се допуска в следните случаи:

- В училищния двор при спазване на физическа дистанция от 1,5 м;
- За учениците от предучилищните групи и начален етап при регистрирана 14- дневна заболеваемост в населеното място/областта до 100 на 100 000 население (зелен сценарий);
- За деца със специални образователни потребности, при които има установена невъзможност за придържане към носенето на защитна маска и становище от личен или от лекуващ лекар, удостоверяващо това;
- В часовете по физическо възпитание и спорт, когато се провеждат на открито.

Раздел III ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

Чл. 17. Противопожарни изисквания към помещенията:

1. На територията и в помещенията на училището трябва да се поддържа чистота. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.
2. Към всички сгради и съоръжения по всяко време трябва да бъде осигурен свободен достъп. Пътищата, проходите и входовете към сградата и съоръженията трябва да бъдат винаги в изправност, свободни от всякакви материали, а през зимата – почистени от сняг.
3. Евакуационните изходи трябва да бъдат устроени и поддържани съобразно изискванията на противопожарните строително- технически норми.
4. Вратите определени за евакуация, трябва да се отварят навън, да бъдат винаги свободни от всякакви материали, с оглед винаги да могат да се отварят. При необходимост се допуска да бъдат заключвани , като за изправността на заключващото съоръжение отговаря директорът. За осигуряване на бързо отключване трябва да има комплект ключове за евакуационните врати. Единият комплект ключове трябва да бъде на определено място, известно на всички от персонала.

Чл. 18. Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия в училището: тържества викторини, спектакли и др.

1. Организаторите на мероприятиято преди започването му щателно трябва да проверят помещението, запасните изходи и осигурителните средства за гасене.
2. По време на провеждане на мероприятиято при учениците трябва да присъства дежурен учител, инструктиран за правилата на противопожарна охрана и за правилата за евакуация на учениците в случай на пожар.
3. При провеждане на масови мероприятия е забранено:
  - Произвеждането на светлинни ефекти с използване на химически вещества, които могат да причинят пожар;
  - Да се загася напълно светлината в помещението;
  - Да се обличат учениците с костюми, непропити с огнезащитни състави.
4. При провеждане на новогодишни тържества е ЗАБРАНЕНО :
  - Поставянето на елхата на разстояние по-малко от 1 метър от стената;
  - Поставяне на елхата в положение, затрудняващо излизането от помещението;
  - Украсяването на елхата с играчки и памук, непропити с огнезащитни състави;
  - Използването на свещи, бенгалски огън и други подобни запалителни материали.

Чл.19 Задължения на педагогическия и помощния персонал.

- а/ Отговарят за взриво и пожаробезопасността в поверените им работни помещения, като спазват изискванията на действащите норми, правилници и предписания.
- б/ Заявяват и осигуряват необходимото противопожарно оборудване и следят за изправността на числящите им се противопожарни съоръжения.
- в/ Учителите запознават учениците с правилата по противопожарна охрана за ползване на

- наличните средства за гасене и провеждат периодически проверки по знанията и изпълнението на правилата.
- г/ Следят за състоянието на пътищата за евакуация, правилната експлоатация на отоплителните и електрически инсталации, съгласно противопожарните строително-технически норми.
  - д/ Недопускат при никакви обстоятелства съхраняване на пиротехнически изделия, запаси керосин, бензин и др. огнеопасни вещества и материали в помещения, където се обучават учениците.
  - е/ Провеждат с учениците обучение по противопожарния минимум.

Раздел IV **ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНА РАБОТА В УЧЕБНИТЕ КАБИНЕТИ, ЛАБОРАТОРИИ, ФИЗКУЛТУРЕН САЛОН И ФИЗКУЛТУРНА ПЛОЩАДКА**

Чл. 20 За осигуряване на безопасна работа в кабинета по **химия** е необходимо:

- 1/ Химическите реактиви трябва да се съхраняват в шкаф, който се заключва. Киселините, основите и другите реактиви се съхраняват отделно.
- 2/ Всички реактиви следва да се съхраняват в пластмасови, стъклени или керамични съдове, затварящи се плътно. На съдовете трябва да са залепени етикети с названието и концентрацията на веществото. На отровните вещества се поставя надпис "отрова", а на горящите "огнеопасно".
- 3/ При разреждане на киселини трябва да се налива във водата, а не обратно. Наливането в съдовете на концентрирани разтвори трябва да става на тънка струйка.
- 4/ Забранено е изливането на химични реактиви, непригодни за по-нататъшна употреба, в канализацията.
- 5/ Категорично се забранява учениците да работят с концентрирани киселини и разтвори на разяждащи основи.
- 6/ Необходимо е в кабинета да има запас от неутрализиращи вещества, в случай на попадане на киселини или основи върху кожата на човека или дрехите.
- 7/ Лесно възпламеняващи се течности (етер, бензин, ацетон) по време на провеждане на опити трябва да се поставят далеч от нагреватели, които могат да предизвикат възпламеняването им. Преливането на тези течности трябва да става над специална кювета, като не се допуска разливането им. При работа с такива течности не бива да се пуши, да се пали кибрит или запалка.
- 8/ При разливане на етер, бензин или други лесно запалими течности в лабораторията да се загасят всички нагревателни уреди и спиртни лампи, а помещението да се проветри.
- 9/ Категорично се забранява използването на бензин като гориво.
- 10/ Не бива да се пали спиртна лампа от друга горяща спиртна лампа. За избягване на взрив не се допуска изгаряне на спирта повече от 2/3 от обема на съда. Спиртните лампи да не се гасят чрез духане, а само с капачките им.
- 11/ В химическите лаборатории се обзавеждат аптечки с необходимите медикаменти за оказване на помощ при необходимост.
- 12/ Забранява се достъпа до хранилището на други лица освен учителите по химия. Учителите носят отговорност за недопускане на други лица в хранилището. Учениците са задължени да спазват безупречен ред, чистота и всички правила за качествено и безаварийно провеждане на опитите.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО трябва да спазват следните правила:

- 1. Преди започване на лабораторни занятия е необходимо учителят да инструктира учениците за методиката и техниката на провеждане на опитите, като обърне внимание на опасните

моменти.

2. При възникване на неясноти при провеждане на опита работата веднага да се прекрати. Всяко повтаряне на опита или извършване на други опити да се осъществява само след съгласието на учителя .
3. Забранено е на учениците:
  - да опитват на вкус веществата;
  - да използват неизмити съдове;
  - да хващат реактивните стъкла и банките с мокри или сапунени ръце;
  - да насочват отворите на епруветките към съучениците си или към лицето си;
  - да изнасят извън кабинета химични вещества;
  - да носят храни и да се хранят в кабинета по химия;
  - да влизат в кабинета без присъствието на учителя;
4. Учителят е **ДЛЪЖЕН** строго да спазва нормативите за допустимите количества вещества, опасни за живота и здравето – отрови , реактиви, самозапалващи се, взривни и др.

Чл. 21 За осигуряване безопасната работа в кабинета по **физика** е необходимо:

- 1/ Преди използване на ел. уреди е необходимо старателно запознаване с описанието им и преди да се включи да се провери съответства ли напрежението в мрежата на това, за което е предназначен уредът.
- 2/ Уредите, използвани от учениците, трябва да имат ограничаващи устройства, изключващи възможността за поражения от ел. ток.
- 3/ При съставяне на ел. вериги съединителните проводници трябва да бъдат гъвкави, добре изолирани, с накрайници. Сечението на проводниците трябва да съответства на големината на тока, течащ през тях.
- 4/ Инструментите, използвани в ел. монтажните работи трябва да имат изолирани ръкохватки.
- 5/ Наличието на напрежение във веригата може да се проверява само с уреди, а не по физиологичното му действие.
- 6/ С цел избягване на поражение от статично електричество всички кондензатори веднага след опитите се разреждат.
- 7/ Учениците са задължени да спазват безупречен ред, чистота и всички правила за качествено и безаварийно провеждане на опитите.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО трябва да спазват следните правила:

1. Преди започване на лабораторни занятия е необходимо учителят да инструктира учениците за методиката и техниката на провеждане на опитите, като обърне внимание на опасните моменти.
2. При възникване на неясноти при провеждане на опита работата веднага да се прекрати. Всяко повтаряне на опита или извършване на други опити да се осъществява само след съгласието на учителя.
3. Забранено е на учениците:
  - да опитват на вкус веществата ;
  - да използват неизмити съдове;
  - да хващат реактивните стъкла и банките с мокри или сапунени ръце;
  - да насочват отворите на епруветките към съучениците си или към лицето си;
  - да влизат в кабинета без присъствието на учителя;
4. Учителят е **ДЛЪЖЕН** строго да спазва нормативите за допустимите количества вещества, опасни за живота и здравето – отрови, реактиви, самозапалващи се, взривни и др.

Чл. 22 За осигуряване на безопасна работа в **компютърния кабинет** е необходимо:

- 1/ При работа с компютрите учениците трябва да са разположени на разстояние 0,50 - 0,70 м от

- екрана, а разстоянието между очите и клавиатурата да е 0,40 - 0,50 м.
- 2/ При работа с компютрите се изисква учениците да стоят изправени на столовете, с удобно разположени върху масите ръце, така че да се постига максимално удобство при работата с клавиатурата и мишката.
  - 3/ Не се разрешава провеждане на две последователни занятия без осигуряване на активна почивка между тях от 10 -15 мин.
  - 4/ При работа в компютърната зала учениците трябва да внимават за опасности свързани с неизправности в ел. инсталацията (оголени кабели, повредени контакти, ел. ключове, щепсели и др.) и при откриването на такива да предупреждават незабавно преподавателя, без да правят опити да ги поправят.
  - 5/ При движение в залата учениците да не се допират до захранващите кабели на компютрите и друга техника, както и до кабелите на компютърната мрежа.
  - 6/ Компютрите и останалата техника в залата се включват само след разрешение на преподавател.
  - 7/ При влизане в залата учениците са длъжни да изчакват напускането ѝ от тези, за които занятията са приключили.
  - 8/ Поради наличието в залата на ел. инсталация по работните маси, се забранява внасянето на напитки и течности.

Чл.23 За осигуряване на безопасна работа в кабинета по **Домашна техника и икономика** е необходимо:

- 1/ Да не се влиза в кабинета без разрешение от преподавателя.
- 2/ Да не се пускат и пипат машини без присъствие на учителя.
- 3/ Да не се играе с електрическите системи и елементи.
- 4/ Абсолютно се забранява игра с инструменти в учебния кабинет.
- 5/ Преди всяка нова задача се прави допълнителен конкретен инструктаж.
- 6/ Работното място се оставя винаги в почистено състояние.

Чл. 24 За осигуряване на безопасните условия във **физкултурния салон** и физкултурната площадка е необходимо :

- 1/ Уредите трябва да бъдат здрави и неподвижно закрепени.
- 2/ Не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.
- 3/ Да се поддържа в изправност закрепването на спомагателните части (винтове, обтегачи и др.)
- 4/ Да се играе винаги с гимнастически постелки, които да намалят удара при отскоци от уреди или от евентуални падания.
- 5/ Да се осигурят средства за увеличаване на триенето между контактните части на тялото и уреда.
- 6/ Ръководителят на упражнението трябва да оказва помощ при изпълнението на трудните моменти от упражнението и да осигурява пазене в случай на несполучливи опити (прескоци, отскоци и др.).
- 7/ Абсолютно необходимо е да се следи за физическото и психическо състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното да не се изисква изпълнение на трудните елементи.
- 8/ Физкултурната площадка трябва да бъде постлана с масивна настилка, да бъде с намалена твърдост за да не се допускат наранявания и травми при евентуални падания.
- 9/ Баскетболните табла и хандбалните врати трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани с тежести.
- 10/ Траповете за скачане трябва да бъдат дълбоко разкопани.
- 11/ При хвърляне на уреди строго се забранява да се съблюдава да няма хора на мястото около попаденията или периметъра, в който би попаднал евентуално изпуснатия уред.

12/Да не се използват физически износени уреди, криещи опасност от нараняване.

ГЛАВА ТРЕТА

ИНСТРУКТАЖ И ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ, ХИГИЕНА НА ТРУД И ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

- Чл. 27.** Инструктажите по безопасност, хигиена на труда и ППО са: начален, периодичен и извънреден.
- Чл. 28.** Инструктажите се провеждат по време на работа.
- Чл. 29.** Провежданите инструктажи се записват в специална тетрадка за инструктажа.
- Чл. 30.** Целта на началния инструктаж е лицата да бъдат запознати с основните правила и изисквания по безопасност, хигиена на труд и ППО на територията на училището; с вида и характера на извършваната работа; с възможните рискове и с изискванията към тяхното поведение с оглед запазване, здравето и живота им.
- Чл. 31.** Периодичният инструктаж има за цел да поддържа знанията по безопасност, хигиена на труда и ППО.
- Чл. 32.** Извънредният инструктаж се провежда след случай на смърт, на тежка трудова злополука, пожар, природно бедствие, при констатирани груби нарушения на нормите и изискванията по безопасност, хигиена на труда и ППО, както и с работещите, отсъствали от работа повече от 45 дни независимо от причините за отсъствието .

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА УЧИТЕЛИТЕ

Учителят в СУ „Любен Каравелов” е длъжен:

1. Носи отговорност за опазване на живота и здравето на учениците по време на учебните занятия и при други учебни форми и дейности, организирани от училището.
2. Следи за здравното състояние на учениците и контролира спазването на здравно-хигиенните норми и изисквания по време на учебния процес.
3. Инструктира учениците, контролира спазването на правилата за експлоатация и охрана на труда при работа с машините, материали и съоръжения в среди, които могат да бъдат потенциална заплаха за здравето и живота на учениците.
4. Познава и спазва Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в просветното звено, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
5. Инструктира учениците, контролира спазването на правилата за безопасност на движението по пътищата и за охраната на труда при работа с материали и в среди, които могат да бъдат потенциална заплаха за здравето и живота им.
6. В края на последния час за деня провежда „Петминутка”, след което извежда децата и учениците извън училище и изчаква разотиването им.
7. Определя за всеки ученик от първи и втори клас, съвместно с родителите му, най-безопасният път от дома до училището и обратно. Препоръчва на учениците от трети и четвърти клас да спазват безопасни маршрути за придвижване.
8. Да проявява вискателност към всеки ученик за спазване правилата и изискванията за БР. Постоянно да наблюдава как работи всеки и в случай при нарушаване на правилата да взема съответни мерки.
9. Да запознава учениците с възможните последици в случай при неспазване на изискванията.
10. Да следи и осигурява спазването на режима за работа и почивка.

11. Да създава навици в учениците те сами, преди започване и по време на работа внимателно да оглеждат работното си място и при забелязване на нередности, да го уведомяват.
12. Да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи.
13. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да уведоми незабавно директора на училището.
14. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
15. Да проветрява помещенията през междучасията.
16. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
17. Да спазва указанията по охрана на труда.
18. Дежурните учители са задължени да дежурят според определения график за определен район. В случай, че дежурният учител е възпрепятстван да изпълнява задълженията си, трябва да осигури свой заместник и да информира за това ръководството на училището.
19. По време на евакуация отговаря за учениците от паралелката/групата, с която провежда учебни занятия в момента на подаване на сигнала, като:
  - следи за спазване на правилата за евакуация,
  - реда на евакуиране
  - извършва проверка на евакуираните ученици, за която докладва незабавно на директора или член на УР
20. При провеждане на екскурзия изготвят списък със съдържанието на инструктажа, като учениците се подписват,
21. Присъстват при провеждане на мероприятията, следят за спазване на реда и всички изисквания за безопасност.
22. Съблюдава по време на мероприятията:
  - да се осигуряват светлинни ефекти, които не могат да причиняват пожар
  - разполагането на маси и столове да не затруднява бързото напускане на помещението;
  - украсяването на елхата да се извършва само от правоспособен ел.техник, ако се използва ел. украса.
23. При придвижване по улиците да се спазват установените правила, да не се създава опасност и пречка на движението.
24. Ръководителите на различните форми на организиран отход и туризъм, медицинският, педагогическият и останалият обслужващ персонал носят ЛИЧНА ОТГОВОРНОСТ за живота и здравето на децата и учениците от момента на поемането им в сборния пункт, по време на отхода и до връщането им при родителите или настойниците.
25. Да не пушат и да не употребяват алкохол в присъствието на ученици.
26. В случай на злополука да вземат спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведомят директора на просветното звено.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА УЧИТЕЛИ - ЦДО

1. Да не пушат и да не употребяват алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
2. Да опазват живота и здравето на учениците по време на занятия и при организирани училищни и извънучилищни мероприятия.
3. Да формират в учениците хигиенни, културни и трудови навици и умения.
4. Да организират отхода и заниманията по интереси в групите.
5. Да носят пълна отговорност за състоянието на материалната база, която ползва в процеса на работа.

6. Да спазват задълженията си по длъжностна характеристика и професионалните си задължения.
7. Системно да се информират за поведението и успеваемостта на проблемните ученици.
8. Да формират у учениците хигиенни, културни и трудови навици и умения за здравословен начин на живот.
9. Да работят за възпитаване на учениците в ред и дисциплина, в уважение на националните ценности и символи.
10. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
11. Да спазва указанията по охрана на труда.
12. Да познава и спазва разпоредбите на настоящият Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в просветното звено, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
13. В случай на злополука да вземат спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведомят директора на просветното звено.
14. Да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА ОГНЯРЯ

Преди есенно – зимния сезон отоплителните съоръжения и уреди се проверяват и ремонтират.

В експлоатация се допускат само стандартни уреди и съоръжения.

В котелните помещения не се допускат:

- 1/ Извършването на работи, несвързани с обслужването на съответната инсталация;
- 2/ Употребата на нефтопродукти, лесно запалими и горими течности, които не са предвидени в техническите условия за експлоатация на оборудването.
- 3/ Изтичане на гориво от захранващата инсталация;
- 4/ Подаването на гориво при загасени и неизстинали горелки;
- 5/ Запалването на горивната инсталация, работеща на течна гориво без предварително продухване;
- 6/ Работа при неизправна автомивка и КИП;
- 7/ Употреба на горелки без автоматична защита;
- 8/ Оставянето на работещи котли без контрол;
- 9/ Сушенето на горими предмети и материали върху конструкцията и оборудването на котлите и тръбопроводите;
- 10/ При снежни бури, масови поледици и отлетявания на парната инсталация се осигурява режим на работа, който да изключва възможността за аварии и усложняване на обстановката;

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА ХИГИЕНИСТИТЕ

- 1/ Почистването на стъклата на прозорците, на перилата да става с особено внимание, като навеждането навън е минимално;
- 2/ При подготвянето на дезинфекционните разтвори, поставянето на хлорна варада се спазват точните съотношения, посочени от медицинското лице, с цел предотвратяване на инхалирането на отровни газове (хлор и др.);
- 3/ При работа с препарати като кисел, кислин, белина да се работи с гумени ръкавици и да се поставя марлена превръзка на устата;
- 4/ Почистването на сняг, лед в района на училището да става с подходящо облекло и обувки, за да се избегнат навяхвания и счупвания;
- 5/ При хигиенизирането двора и районите около училището отпадъците да се изхвърлят на

определените за това места, а да не се горят с цел намаляване на пожарната опасност и избягване замърсяването с отровни вещества отделени при горенето

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА АДМИНИСТРАТИВНО – ТЕХНИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ

- 1/ При работа с компютър трябва да разстоянието от екрана да е 0,50 – 0,70 м, а разстоянието между очите и клавиатурата да е 0,40 – 0,50 м.
- 2/ При работа с компютрите трябва да се стои изправен на стола, с удобно разположени върху масите ръце, така че да се постига максимално удобство при работа с клавиатурата и мишката.
- 3/ На всеки час непрекъснатата работа с компютър се препоръчват 15 min почивка;
- 4/ При работа трябва да се внимава за опасности свързани с неизправности в ел. инсталацията и при откриване на такива да се предупреди електротехника, без да се прави опити да ги поправят;
- 5/ Забранява се включването на отоплителни уреди извън специално оборудвани за тази цел пожаробезопасни места;
- 6/ Да спазва указанията по охрана на труда.
- 7/ Да организира процеса на снабдяването, съхранението, стопанисването и използването на стоково- материалните ценности съобразно техните свойства и предназначение.
- 8/ Да отговаря за изправността на системите за осветление, отопление и вентилация и информира директора за отстраняването им.
- 9/ Да следи за изправността на телефонните връзки и противопожарните средства.
- 10/ Да спазва установеното работно време и длъжностната си характеристика.
- 12/ В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведоми директора на просветното звено.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА РАБОТНИЦИТЕ ПО ПОДДРЪЖКА

През време на работата работникът е длъжен да изпълнява следното:

- 1/ Да работи с установените лични предпазни средства; 2/ Да не отвлича вниманието си с други неща и лица;
- 3/ Да не допуска други лица до машината, да не разрешава друг да работи със зачислената му машини;
- 4/ При напускане, макар и за кратко време работното място или при спиране на ел.ток на съответното съоръжение;
- 5/ Всички неизправности засягащи безопасността и здравето на работниците на инсталациите или повреди на МТБ да се отстраняват на време. Ако това е невъзможно се спират от експлоатация или се ограничава достъпа до съответното място;
- 6/ работното място и работното оборудване да се поддържат в техническа изправност;
- 7/ Работното място и работното оборудване и пътищата към тях се почистват редовно;
- 8/ Да извършва производствените операции по указания му безопасен начин;
- 9/ Да работи със специално работно облекло, дадено му за целта, като същото бъде добре закопчано, а косите добре прибрани;
- 10/ През време на работата да не затрупва работното място;
- 11/ Да не пуши в работното място;

ПРОПУСКАТЕЛЕН РЕЖИМ В УЧИЛИЩЕ

1. Влизането в училището да става само с представяне на лична карта и записване на данните от нея в дневника на пропуска.
2. За ежедневно влизащите в училище възрастни, придружаващи малки ученици да се изготвят от класните ръководители списъци и с пълните данни на лицата. Пропускането на тези лица става след като няма възражение от РПУ.
3. В училище не се допускат лица със съмнително поведение, употребили алкохол и с обемни багажи.
4. Не се допуска използването на училищния двор и спортната площадка от граждани. Там могат да пребивават ученици от училището до 19,30 часа през месеците септември – март и до 20,30 часа през месеците април – август. Абсолютно се забравяна пушенето и употребата на алкохол в двора и на спортната площадка.
5. Забранява се влизането на пътни превозни средства в двора на училището.
6. Забранява се спирането на пътни превозни средства пред порталите на училището.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Правилникът за осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд се утвърждава от Директора на училището не по – късно от началото на учебната година. Настоящият правилник се издава на основание на Закона за здравословни и безопасни условия на труд (*Обн., ДВ, бр.124 от 1997г.*); Наредба №3 за инструктажа на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и ППО (*Обн., ДВ, бр.44 от 1996г.*) и Инструкция от 5 юли 1996г. за изискванията за безопасни условия за обучение, възпитание и труд в системата на народната просвета (*Обн., ДВ, бр. 61 от 1996г.*). Наредба № рд-07-2 от 16 декември 2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. В сила от 01.01.2010 г. Издадена от Министерството на труда и социалната политика (*Обн. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2009г., попр. ДВ. бр.4 от 15 Януари 2010г., изм. ДВ. бр.25 от 30 Март 2010г.*).